

ského (1971), monografii o V. B. Jestřáb-ském (1969) a vydání jeho *Vidění* (1972), nový překlad *Obrany* Bohuslava Balbína vydaný pod názvem *Rozprava krátká, ale pravdivá* (poprvé 1988), soubor tzv. žďárských kázání *Žena krásná náramně* (1988), *Básnické dílo* Fridricha Bridela (1994) či syntézu s 19 medailony barokních autorů *Nic stálého přítomného* (1999).

Kopecký se též zabýval tvorbou J. A. Komenského. Od r. 1973 do r. 1988 působil jako předseda redakční rady pro vydávání *J. A. Comenii Opera omnia*; za jeho vedení vyšlo osm svazků Komenského díla. Z r. 1992 pochází knižní syntéza Kopeckého komeniologických příspěvků *Komenský jako umělec slova*. Pracoval jako šéfredaktor mezinárodní cizojazyčné revue *Acta Comeniana*, jako předseda redakční rady časopisu *Studia Comeniana et historica* a člen redakční rady časopisu *Česká literatura*. Za komeniologickou činnost mu byla udělena medaile „I. A. Comenii iubilaenum gentium“ (1970). Je nositelem zlaté medaile Filozofické fakulty a stříbrné medaile UJEP, r. 1985 byl jmenován zasloužilým učitelem.

Vedle aktivit badatelských a pedagogických mu byly vlastní i aktivity popularizační a organizační: do r. 1995 působil prof. Kopecký jako předseda králického Muzejního spolku a zasloužil se o vybudování Památníku Bible králické. V neposlední řadě ve svém díle sledoval i mezislovanské vztahy, reflektoval literární dějiny slovenské, z novočeské literatury vydával některá díla tzv. moravských autorů a rozsáhle se věnoval činnosti recenzensko-referentské.

Profesor Milan Kopecký svou neobyčejně rozsáhlou činností zanechal podnětný odkaz dalším generacím literárních vědců. Ve svém díle dokázal získané poznatky nejen syntetizovat a zobecnit, nýbrž i iniciovat další směry bádání.

H. Křížová

Jubileum jako inspirace

Ani se nechce věřit, že od náhlé tragické smrti doc. Vlasty Vlašínové (24. 5. 1925 až 27. 5. 1977) uplyne záhy 38 let a že by se koncem května letošního roku badatelka dožila již devadesátky. Za ta léta se toho událo tolik, a natolik se změnil styl našeho života, že se jen s obtížemi můžeme přenést do doby tvrdé normalizace a první otevřené protestní akce v podobě Charty 77.

Jediné, co nás se zesnulou může spojit, jsou její knihy, které dodnes nepozbyly svoji aktuálnost. Obě provázely její profesní život. Za práci o překladech Saltykova-Ščedrina získala r. 1964 kandidaturu věd. Analýza překladů z díla Vladimíra Korolenka byla základem její habilitace r. 1969. Obě práce posléze nabyly knižní podoby. Jejich otištění je spjato s jubilejními roky narození – u Korolenka (1853–1921) to bylo 120, u Michaila Saltykova-Ščedrina (1826–1889) 150 let. K fakultnímu vydání své habilitační práce se autorka chystala od jejího obhájení, kniha však vyšla až r. 1975. Pro dobovou situaci šedesátých let je charakteristický badatelčin pobyt v Rusku, takže se nemohla seznámit s Korolenkovými rukopisy. Obdobnou zkušenost jsem měla i já. Na první ruskou stáž jsem se dostala až roce 1970 – v době, kdy se do Sovětského svazu po okupaci nikomu jet nechtělo. Výmluvný je i podtitul knihy V. Vlašínové *Česká recepce V. G. Korolenka – Příspěvek k dějinám českého překladu*. Jde o systematickou analýzu Korolenkova díla i o hloubkovou sondu do genealogie českého překladatelství. Podobným způsobem ostatně Vlašínová přistoupila k odlehčenému zpracování své kandidátské práce, vydané s více než desetiletým odstupem pod titulem *Satira okřídlená fantazií* (Praha:

Lidové naklad. 1975). Obě knihy tedy vyšly shodou okolností v téže roce. Již vzhledem ke zvolenému vydavatelství je kniha o satíře psána čtivě a počet odkazů je omezen na přijatelnou míru. Autorka se snaží přiblížit dílo významného ruského satirika výstižnou charakteristikou jednotlivých děl, analyzovaných v posloupnosti jejich vzniku, přičemž paralelně upozorňuje na jejich české překlady. Je zajímavé, že někdy jde jen o úplná torza, zpřístupňovaná českým čtenářům v okamžiku, kdy nastala situace, v níž byla slova ruského spisovatele stejně aktuální, jako v tehdejší Rusku. Tak tomu bylo např. s úvodní částí cyklu črt *V cizině*, líčící dojmy z autorky pobytu v zahraničí. Do češtiny byla přeložena r. 1883 jen proto, že je zde kritizováno německé povýšenectví, tehdy u nás výrazně pociťované. V závěru se pak autorka zamýšlí nad tím, proč byl ruský satirik v českém prostředí vždy tak málo znám. Odpověď nachází jak v odlišnosti vývoje obou literatur, tak v neobratnosti českých vydavatelů. Upozorňuje na známou pravdu, že zvláště satira, reagující na aktuální problematiku, nutně ztrácí za změněné situace svoji výpovědní hodnotu. Tomu je nutno přizpůsobit ediční politiku i překladatelskou strategii. Vzhledem

k charakteru české satiry není divu, že V. Vlašínová v díle Saltykova-Ščedrina vyzvedá zvláště groteskní část jeho satirického díla, jímž navazuje na evropskou tradici.

Obě monografie V. Vlašínové včetně náběhu na třetí, což měla být recepce díla Alexeje Pisemského (1820–1881), patří k rozpracovanému projektu postupného zmapování česko-ruských literárních vztahů, jež spolu se zpracováváním dalších literárních vzájemností měly tvořit mozaiku, na níž by bylo možné postupně budovat syntetické komparatistické práce z dějin evropských i širších mezikontinentálních souvislostí a vztahů, především pak ke komplexnímu zpracování dějin českého překladu. Díky řadě translátologických konferencí, pořádaných v posledních letech v Praze, Ostravě i jinde, je sice vytvořen určitý základ, z něhož by bylo možné vycházet, zdaleka však nelze hovořit o systematickém výzkumu, jehož jsme v současné době svědky na Slovensku, kde byla příprava k napsání dějin slovenského překladu, provázená výzkumem národních literatur, po řadu let privilegovaným projektem, dotovaným řadou grantů. Výsledky jsou patrné v úctyhodném počtu prací slovníkového i monografického charakteru. Ukazuje se, jak plodné může být paralelní zpracovávání dějin jednotlivých národních literatur, včetně jejich slovníkového uspořádání a dějin domácí překladatelské tradice. Na Slovensku tak postupně vycházely slovníky ruské literatury (po *Krátkom slovníku ruských spisovateľov*, Univerzita Komenského 2003, následoval *Slovník ruskej literatúry 11.–20. storočia*, Veda 2007, jenž získal Cenu Literárneho fondu za rok 2007 v kategorii „slovníková a encyklopedická literatúra“). Není divu, že po takovéto důkladné přípravě mohly vycházet i práce syntetické, jako je na jedné straně *Ruská literatúra 18.–21. storočia* (Veda 2013), na druhé pak první díl *Dějin umeleckého překladu na Slovensku I.* z pera Kataríny

Bednárové (Veda 2013). V této souvislosti je na místě zmínit i někdejší příspěvek Vlasty Vlašínové, jež spolu s Mečislavem Krhounem zpracovala *Malý slovník ruských spisovatelů* (Brno 1970), mapující ruskou literaturu od poloviny 18. stol., v němž jsou u jednotlivých autorů uváděny i nejdůležitější české překlady.

Domnívám se, že je již na čase, aby zajímavý počín pražského translatického centra, jenž vyústil ve vydání *Kapitol z dějin českého překladu* (Karolinum 2002) konečně našel svoje pokračování v systematickém zpracování dějin českého překladu, podobného projektu slovenskému. Pokud by k takovému týmovému výzkumu došlo, bylo by nepochybně možno využít celé řady dílčích prací, mezi nimiž by čestné místo zaujímaly i studie Vlasty Vlašínové, věnované autorům, kteří to neměli lehké ani v osobním životě, ani ve světě literárním. *D. Kšicová*

Malá vzpomínka – Lydia Štědroňová (1915–1996)

Dne 3. června 2015 by se dlouholetá odborná asistentka jazykové katedry Lékařské fakulty MU, Lydia Štědroňová, roz. Linhartová, dožila 100 let.

Narodila se v Zell am See v Rakousku v rodině českého stavebního inženýra Stanislava Linharta, místního přednosty železniční stanice, a Anny, pocházející ze severu Itálie, vzdělané a energické ženy. V roce 1918 se rodina se dvěma dětmi přihlásila o české občanství a natrvalo se usadila v Československu. Nakonec všichni zakotvili v Brně, kde Lydia ukončila dívčí reformní reálné gymnázium a kde v letech 1934–39 vystudovala obor čeština-němčina na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Během druhé světové války, v níž zahynul ve Skotsku její starší bratr Leo, letec RAF, učila jako středoškolská

profesorka. Po válce absolvovala další obory na FF MU, angličtinu a ruštinu. Od roku 1952 působila nejprve na rektorátní katedře ruského jazyka, pak až do důchodu v roce 1977 na oddělení jazyků lékařské fakulty, kde podle potřeby učila ruštinu, angličtinu, a zejména němčinu; vyučovala i češtinu pro zahraniční studenty. Připravila řadu skript a příruček k výuce lékařské ruštiny a němčiny. Nejvýznamnější a stále přínosný je její lékařský slovník česko-německý a německo-český (1964, 1965); v roce 1980 vyšla v Avicenu celostátně používaná učebnice *Základy lékařské němčiny*, určená i mladým lékařům. V roce 1995 jí byla udělena medaile Masarykovy univerzity při příležitosti jejich 80. narozenin.

Neuvěřitelně pracovitá a jazykově nadaná lektorka Lydia Štědroňová byla příjemná i přísňá, tolerantní i zásadová, chápající i kritická. Provádala se roku 1947 za předního muzikologa, prof. Bohumíra Štědróně; společně vychovali tři děti. Jako babička se dožila i sedmi vnuků, které vedla jako své děti k důkladnému studiu cizích jazyků. Dalšími jejími dětmi byly značné zástupy studentů, kteří obdivovali její systematickosti a odbornosti, a které dokázala motivovat k poctivé práci. *linkstr*